

Kallós Havas Katalin

Rólam készült ez a kép 1943 nyarán, Kolozsváron. Volt egy Déry nevezetű zsidó barátom, akinek a szülei szűcsök voltak. A házuk a Donát út végén, a Szamos partján volt, minden nyáron oda jártunk fürödni. A kertjük a Szamosra nyílt, senki nem zavart minket fürdés közben. Sokszor tíz-tizenöten is összeverődtünk itt a baráti körből. Én nagyon jó úszó voltam. Ötéves koromban már jól úsztam. Apám tanított meg úszni úgy, hogy bedobott Désen a Szamos mély vizébe, oda, ahol ő sem ért le az aljáig. Azt mondta, 'Na, most gyere ki', s kimentem. Rájöttem arra, hogy a víz fenntart engem, és megtanultam úszni. Nekem fiús természetem volt, sokat verekedtem. Ezért 'Fiúpistának' hívtak a családban. Volt egy unokabátyám, a Marci, apám Marci öccsének a fia, aki egy évvel idősebb volt

nálam. Az örökké jött hozzánk, és tőlünk mindig sírva ment el, mert én mindig megvertem. 1936-ban, tizennégy éves koromban beköltöztünk Kolozsvárra. Én sportoló voltam, az érdekelt engem. Volt a kolozsvári zsidó közösségnek egy sportklubja, a Haggibor, és annak különböző szakosztályai voltak: futball, pingpong, tenisz, vízipóló, vívó. Nagyon sok fiatal és sok híres sportoló volt a Haggiborban. Például az Erős fiúk. Erős Laci öccse, Csibi törvívó volt, és Európa-bajnokságon is részt vett. Laci kardvívó volt és vízipólós. A brassói unokatestvérem, Géza az Erős fiúk leánytestvérét vette el feleségül. Én rajtuk keresztül kerültem be a Haggiborba. Pingpongban az 1930-as évek végén a Haggibor nyerte a román bajnokságot. Ott voltam én is a csapatban, meg egy barátnőm is, Weisz Éva. Volt egy első helyezésem pingpongban nemzetközi párosban Kolozsvári Sárival egy Balkán-versenyen, 1939-ben. A Haggiborban nem voltak keresztények, egyetlenegy kivételével. Volt egy Vladone nevű pingpongozó, aki járt hozzánk oda, a klubba. Nagyon szívesen fogadtuk. Azt hiszem, országos bajnok is volt. Mivel egyike voltam a legjobb védőjátékosoknak, általában én tréningeztem a fiúkkal is, köztük Vladonéval. A pingpongszakosztály elnöke Paneth Farkas volt. Vívtam és teniszeztem is, mind a kettőt versenyszerűen, de ott nem értem el különösebb eredményeket. A vívómesterünk Mózes Jenő volt, ő Auschwitzban pusztult el. Kitűnő szakember volt. Amíg versenyezhattünk, eljártunk egymás mérkőzéseire. Más sportot is űztem, síeltem, úsztam. Ez volt a szórakozás, de 1940-től kezdve, amikor bejöttek a magyarok [lásd: magyar idők], ez megszűnt. A zsidótörvények miatt nem engedték szerepelni a Haggibor játékosait, nem volt lehetőségünk versenyezni. A baráti köröm is a Haggiborból került ki. Az egyik barátunknak, Roth Marcellnek, akinek jó módú gyógyszerész volt az apja, volt gramofonja. Nagyon szép lemezei voltak, klasszikus zene és opera. Minden héten egy délután összeültünk, és zenedélutánt rendeztünk. Volt olyan közülünk, aki értett a zenéhez, és beszélt arról, amit éppen hallgattunk. Ismertük az összes nagy zeneszerzőt, szimfóniát, operát. Egy másik baráti körben könyveket beszéltünk meg, mindenki beszélt arról, amit legutóbb olvasott. Ilyen zárt lehetőségek között, amilyen akkor volt nekünk, amikor a magyarok bejöttek, mi így éltünk. A barátokkal jártunk kirándulni, de csak kisebb kirándulások voltak ezek. Például elmentünk biciklivel a Cegei-tóhoz egy délután, vittünk sátrat, és másnap jöttünk haza [A Cegei-tó körülbelül 60 kilométerre van Kolozsvártól, Dés irányában. -- A szerk.]